

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 565/2022-15

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Straku a sudcov Roberta Šorla (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], proti uzneseniam Okresného súdu Košice II č. k. 14P/149/2021-90 z 21. decembra 2021, Krajského súdu v Košiciach č. k. 7 CoP 3/2022-152 zo 14. februára 2022 a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 5 Cdo 68/2022 z 26. mája 2022 takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**
2. Žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 23. septembra 2022 domáha vyslovenia porušenia svojich ústavných práv, ktoré nevyjadruje v konkretizovanom návrhu na to, ako má ústavný súd rozhodnúť. Vo vzťahu k rozhodnutiam jednotlivých inštancií všeobecných súdov argumentuje základnými právami podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a právom podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“). Žiada, aby mu v konaní pred ústavným súdom bol ustanovený právny zástupca, čo odôvodňuje tým, že pre ťažké zdravotné postihnutie mesačne poberá invalidný dôchodok 209,80 eur a dávky v hmotnej núdzi 41,30 eur.

II.

2. Sťažovateľ sa návrhmi na okresnom súde domáhal nariadenia neodkladného opatrenia o úprave práv a povinností k svojej maloletej dcére. Zároveň na základe svojich pomerov okresný súd požiadal o ustanovenie advokáta, pričom tvrdil, že na Centrum právnej pomoci sa obrátiť nemôže, lebo mu nedôveruje pre prebiehajúce správne súdne konanie. Okresný súd ústavnou sťažnosťou namietaným uznesením z 21. decembra 2021 návrh na nariadenie neodkladného opatrenia a aj žiadosť o pridelenie právneho zástupcu zamietol, čo odôvodnil tým, že na takéto rozhodnutie

nemá právomoc, keďže o právnej pomoci rozhoduje podľa zákona č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a o zmene a doplnení zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 8/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov Centrum právnej pomoci.

3. Proti uzneseniu okresného súdu v oboch jeho výrokoch podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd ústavnou sťažnosťou namietaným uznesením zo 14. februára 2022, ktoré bolo sťažovateľovi doručené 2. marca 2022, tak, že uznesenie o zamietnutí návrhu sťažovateľa na nariadenie neodkladného opatrenia potvrdil a odvolanie proti uzneseniu o zamietnutí žiadosti o pridelenie právneho zástupcu odmietol s odôvodnením, že proti nemu podľa § 357 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) odvolanie nie je prípustné. Krajský súd sťažovateľa poučil, že podľa § 429 ods. CSP musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom.

4. Sťažovateľ bez zastúpenia advokátom podal proti uzneseniu krajského súdu dovolanie, ktoré najvyšší súd ústavnou sťažnosťou namietaným uznesením podľa § 447 písm. e) CSP odmietol z dôvodu, že sťažovateľ napriek poučeniu nebol v dovolacom konaní zastúpený advokátom.

III.

5. Sťažovateľ zdôrazňuje, že boli dané dôvody na to, aby bolo nariadené ním navrhované neodkladné opatrenie. Predovšetkým však namieta, že vzhľadom na jeho pomery, osobitne ťažké zdravotné postihnutie, mu podľa základných princípov CSP a s ohľadom na čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 47 ods. 2 ústavy okresný súd mal ustanoviť advokáta, a to aj bez Centra právnej pomoci, s ktorým je v spore v správnom súdnom konaní. Podľa sťažovateľa neustanovením advokáta mu bol znemožnený prístup k súdu na presadenie jeho rodičovských práv.

IV.

6. Proti uzneseniu okresného súdu o zamietnutí návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia sťažovateľ mohol a aj podal odvolanie. Právomoc krajského súdu, ktorý o odvolaní sťažovateľa rozhodol, vylučuje právomoc ústavného súdu vo vzťahu k tejto časti ústavnou sťažnosťou namietaného uznesenia okresného súdu. To v tomto rozsahu zakladá nedostatok právomoci ústavného súdu a je dôvodom odmietnutia ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 2 písm. a) v spojení s § 132 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), keďže o ochrane základných práv vo vzťahu k zamietnutiu návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia právomoc krajského súdu rozhodnúť o odvolaní vylučuje právomoc ústavného súdu.

7. Proti uzneseniu okresného súdu sčasti, v ktorej bola zamietnutá žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu, odvolanie nie je prípustné, keďže takéto uznesenie nie je uvedené v taxatívnom výpočte uznesení, proti ktorým je odvolanie prípustné (§ 357 CSP). Uznesenie okresného súdu bolo sťažovateľovi doručené skôr ako dva mesiace pred podaním ústavnej sťažnosti. Preto je ústavná sťažnosť proti uzneseniu okresného súdu sčasti, v ktorej bola zamietnutá žiadosť o pridelenie právneho zástupcu, podľa § 124 zákona o ústavnom súde podaná oneskorene, čo je dôvodom jej odmietnutia v tomto rozsahu podľa § 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde.

8. Ústavnou sťažnosťou namietané uznesenie krajského súdu bolo sťažovateľovi doručené 2. marca 2022. Rovnako ako pri uznesení okresného súdu bola ústavná sťažnosť podaná po uplynutí lehoty podľa § 124 prvej vety zákona o ústavnom súde, podľa ktorého ústavnú sťažnosť možno podať do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia. Preto bola ústavná sťažnosť v rozsahu proti uzneseniu krajského súdu podľa § 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde odmietnutá ako oneskorene podaná.

9. Na tom nič nemení ani to, že sťažovateľ podal proti uzneseniu krajského súdu dovolanie. Nie je dôvod na použitie § 124 štvrtej vety zákona o ústavnom súde, podľa ktorej ak bol vo veci podaný mimoriadny opravný prostriedok, lehota na podanie ústavnej sťažnosti vo vzťahu k rozhodnutiu, ktoré bolo mimoriadnym opravným prostriedkom napadnuté, začína plynúť od doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku. Sťažovateľ napriek poučeniu v uznesení krajského súdu dovolanie podal bez toho, aby bol zastúpený advokátom, čo viedlo k odmietnutiu jeho dovolania pre nesplnenie podmienky zastúpenia advokátom v dovolacom konaní. Okrem toho bolo rozhodnutím krajského súdu rozhodované o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, ktoré nemožno považovať za rozhodnutie vo veci samej alebo rozhodnutie, ktorým sa konanie končí (§ 420 CSP). Zároveň ide o rozhodnutie podľa § 357 písm. d) CSP, čo zjavne vylučuje prípustnosť dovolania (§ 421 ods. 2 CSP). Využitie zjavne neprípustného mimoriadneho opravného prostriedku a podaného zjavne bez splnenia zákonom predpísaných náležitostí nie je spôsobilé viesť k predĺženiu lehoty na podanie ústavnej sťažnosti podľa § 124 štvrtej vety zákona o ústavnom súde.

10. V rozsahu proti uzneseniu najvyššieho súdu je ústavná sťažnosť zjavne neopodstatnená a ako taká bola podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietnutá. Sťažovateľ vedome, napriek poučeniu v uznesení okresného súdu, podal dovolanie bez toho, aby bola splnená podmienka zastúpenia advokátom tak, ako vyplýva z § 429 ods. 1 CSP, čo je zákonným dôvodom na odmietnutie dovolania podľa § 447 písm. e) CSP, podľa ktorého najvyšší súd dovolanie odmietne, ak neboli splnené podmienky podľa § 429 CSP, teda ak dovolateľ pri podaní dovolania nebol zastúpený advokátom.

11. K odmietnutiu ústavnej sťažnosti sťažovateľa, ale aj k odmietnutiu jeho dovolania z formálnych procesných dôvodov treba uviesť, že sťažovateľ sa v priebehu celého konania na všeobecných súdoch dožadoval takého procesného postupu zo strany všeobecných súdov (ustanovenie advokáta), ktorý zákon – CSP neumožňuje. K argumentácii sťažovateľa treba uviesť, že všeobecné súdy ako štátne orgány podľa čl. 2 ods. 2 ústavy môžu konať iba v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Ak by všeobecné súdy vyhovelí žiadosti sťažovateľa o ustanovenie advokáta, konali by mimo rozsahu a spôsobu ustanoveného zákonom. Rozšírenie rozsahu a spôsobu konania štátnych orgánov izolovaným výkladom či už ústavných noriem, ale v CSP vyjadrených základných princípov bez vzťahu k ustanoveniam zákona je neprípustné a argumentačne mylné, keďže vedie k formulácii subjektívnych predstáv o tom, ako majú štátne orgány konať. To platí o to viac, že právo na právnu pomoc sa poskytuje Centrom právnej pomoci na základe osobitného zákona. Neobstojí argument sťažovateľa, že nemohol požiadať Centrum právnej pomoci o poskytnutie právnej pomoci z dôvodu, že je s ním v spore. Sťažovateľovi nič nebráni v tom, aby sa svojho práva na právnu pomoc v konaní pred súdmi domáhal za podmienok ustanovených osobitným zákonom tak, ako to predpokladá čl. 47 ods. 2 ústavy. Nevyhovenie jeho rozhodnutiu uplatniť si toto právo

inak, zákonom nepredpokladaným spôsobom, preto nemôže viesť k porušeniu jeho základných práv.

12. Podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde možno v konaní pred ústavným súdom ustanoviť fyzickej alebo právnickej osobe právneho zástupcu, ak taká osoba o to požiada, ak to odôvodňujú jej majetkové pomery a nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Ak hoci len jeden z týchto predpokladov nie je splnený, nemožno právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom ustanoviť (I. ÚS 333/2020). V prípade ústavnej sťažnosti, pri ktorej je daný dôvod na jej odmietnutie, ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Preto neboli splnené podmienky na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom a žiadosti sťažovateľa podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde nebolo vyhovené.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. októbra 2022

Peter Straka
predseda senátu